

IZJAVA

Međunarodne paneuropske konferencije

ODRŽANE U POŽEGI (HRVATSKA) 17. LISTOPADA 2015.

Mi, članovi Međunarodne Paneuropske unije iz 15 zemalja: Francuske, Belgije, Španjolske, Njemačke, Švicarske, Austrije, Estonije, Mađarske, Slovačke, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Makedonije i Hrvatske, okupljeni na paneuropskoj konferenciji u Požegi, 17. listopada 2015. donosimo izjavu za javnost:

1. Ove se godine u svem svijetu slavi 70. obljetnica pobjede nad nacizmom i fašizmom na kraju Drugoga svjetskoga rata. To jest bila pobjeda nad nacizmom i fašizmom, ali nije bila pobjeda nad trećim totalitarnim sustavom 20. stoljeća, totalitarnim komunizmom. Upravo je zato nakon Drugoga svjetskoga rata uslijedilo 45 godina Hladnoga rata. U većem broju zemalja nasljednici onih koji su se okoristili totalitarnim komunizmom govore i danas jedino o antifašizmu, ali nemaju pojma antitotalitarizma uopće. Paneuropska se je unija dosljedno borila protiv svih oblika totalitarizma: zato ona slavi pobjedu nad nacizmom i fašizmom na kraju Drugoga svjetskoga rata, ali jednako odbacuje i totalitarni komunizam kao treći oblik totalitarizma u 20. stoljeću. Jednako će se suprotstaviti i mogućim budućim ili nastajućim oblicima totalitarizma, kao što je onaj na koji nas je stao upozoravati Sveti Otac Ivan Pavao II., financijski i korporacijski totalitarizam koji nastoji steći globalan potpun nadzor nad svim vidovima života, i koji materijalna dobra poput pojedinačne ili skupne dobiti ili koristi izdiže visoko iznad vrjednota života, društvene pravednosti i ljudskoga dostojanstva, ili održanja svijeta i živih Božjih stvorenja u njem.
2. Umjesto da se dopusti političarima da zlorabe velike riječi za niske nakane, trebalo bi unaprijediti europsko zakonodavstvo usklađujući ga s europskim vrjednotama i sa zdravim načelima etike i bioetike, a uspješno i djelotvorno gospodarstvo trebalo bi poštovati takvo zakonodavstvo, kako bi bilo moguće stvoriti izvorno demokratski i pravedan unutrašnji red, a tada bi mogla služiti i kao uzor cijelomu svijetu.
3. Pomirenje različitih nacionalnih povijesti, potaknuto promišljanjem o suprotnim interesima i nazorima koji su izazvali svjetske ratove u 20. stoljeću, zadaća je suvremene Europe i suvremenoga svijeta. Ipak, pomirenje se ne može temeljiti na uljepšavanju povijesti ili na prešućivanju žrtava i nepravda u prošlosti. Ono se mora temeljiti na poštovanju dostojanstva žrtava, na razumijevanju stajališta i interesa drugih strana, i nadalje – na povijesnoj istini koja odražuje motrišta svih strana u povijesnim sukobima, i nepristrano sudi što je bilo pravo, a što krivo da bi se spriječilo ponavljanje nepravda u budućnosti. Mogu se osuđivati režimi i ideologije, interesne skupine i njihove političke, gospodarske ili vojne metode, ali nije dopustivo općenito optuživati i koji narod, rasu ili religiju za zločine koje su izvršili počinitelji koji za njih trebaju odgovarati i koji se moraju identificirati. S druge strane, u povijesnim istraživanjima treba staviti naglasak na kulturnu i društvenu povijest i na nebrojene načine na koje je suradnja među ljudima pridonosila stvaranju mira i visokih vrjednota naših kultura i civilizacija, kao i poštovanju ljudi i okoliša, odnosno svijeta u kojem živimo i živih bića u njem.

4. S obzirom na povijesni proces ujedinjavanja Europe, Paneuropska unija poziva europska tijela, europske vlade i političke snage da ne zaborave vrijednosti na kojima je utemeljeno europsko jedinstvo: demokraciju, ljudsko dostojanstvo, vladavinu prava, uspješno tržišno gospodarstvo, no odgovorno usklađeno s potrebama društvene pravde i ekološke ravnoteže, vrijednosti koje proizlaze iz našega zajedničkoga starogrčkoga, rimskoga, kršćanskoga i humanističkoga nasljeđa, kao i iz bogatstva naših različitih nacionalnih i regionalnih tradicija.
5. S druge strane, s obzirom na isti taj povijesni proces, vlade i donositelji političkih odluka ne smiju zaboraviti da proces nije završen. Upozoravamo na potrebu da se u Europsku uniju integriraju sve europske države, a među njima i zemlje jugoistočne Europe koje čekaju na pridruženje Uniji: Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Srbija, Kosovo, Makedonija i Albanija. Unija im treba pomoći da dosegnu europske standarde i da riješe unutrašnje probleme, osobito one koje im je nametnula međunarodna zajednica, kao u slučaju Makedonije, ili koje je ona unesla u te zemlje neuravnoteženim ili nepravednim političkim ili ustavnim rješenjima koje im je nametala, kao u slučaju Bosne i Hercegovine.
6. Također upozoravamo da na neke od političkih i humanitarnih problema, ili čak katastrofa, u suvremenome svijetu, kao što su valovi prognanika i izbjeglica koji preplavljaju europske granice u posljednjim godinama, Europska unija nije našla primjeren odgovor. Unija nije do sada našla djelovornu metodologiju da se nosi s poljedicama te krize, naime s nebrojenim izbjeglicama iz bliskoistočnih zemalja, a kamoli s njenim uzrocima u zemljama gdje je izbila. Štoviše, te su zemlje u predvorju Europe, i trebale bi biti uključene u programe političke, gospodarske i socijalne suradnje Europske unije. Europske zemlje ne smiju unositi nestabilnost u njihovu regiju, kao što su neke nerijetko činile, nego bi trebale pomagati tim zemljama da se stabiliziraju i da podignu standarde demokracije i vladavine prava, no ne smiju im se pritom nametati mjerila koja za njih izmislimo, nego se iz njihovih bogatih kulturnih i religijskih tradicija trebaju izvoditi usporedive pozitivne vrjednote. Isto tako, Europska bi unija trebala podupirati mjere koje bi te zemlje poduzimale da podignu životni standard i standarde društvene pravde, kao i međusobnoga razumijevanja među različitim etničkim i religijskim zajednicama u njima, ili bi trebala surađivati u uvođenju takvih mjera. Bude li se Europska unija ravnala prema vrjednotama na kojima je sama zasnovana i koje mora dalje razvijati, morala bi biti sposobna blagotvorno utjecati na zemlje u svojem susjedstvu rastrzane sukobima i ratom, a, koliko je moguće, i na svijet u cijelosti.